

MILJÖMÅLSNYTT

Ett nyhetsbrev från Länsstyrelsen i Skåne län

Våren 2010

Miljömålspropositionen

Regeringen har den 23 mars lagt sin miljömålsproposition och ett riksdagsbeslut väntas före sommaren. Underlag för propositionen är bland annat Miljömålsrådets fördjupade utvärdering från 2008, "Nu är det bråttom", samt utredningen om miljömålssystemet. Viktiga delar i propositionen är följande:

Miljöminister
Andreas Carlgren
Foto: Pawel Flato

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Miljömålsarbetet är grunden för miljöpolitiken. De sexton miljö kvalitetsmålen ligger fast, men ett övergripande generationsmål preciseras tydligare. Miljömålets internationella perspektiv tydliggörs. Grunden för att bedöma om målen uppnås ändras så att målen bedöms möjliga att nå om tillräckliga åtgärder är beslutade och kan förväntas vara genomförda till mållåret. Det betyder att man tar hänsyn till naturens långa återhämtningstid. Med den nya bedömningsgrunden blir målen lättare att nå och regeringen bedömer nu att ett av målen nås medan elva kan nås med ytterligare åtgärder. Fyra av målen är fortfarande mycket svåra att nå.

Organisationen på nationell nivå ändras genom att Miljömålsrådet läggs ned och Naturvårdsverket övertar ansvaret för uppföljningen. En parlamentarisk beredning inrättas för att på beställning av regeringen ta fram strategier med etappmål, styrmedel och åtgärder. Etappmål ersätter nuvarande delmål, dessa kommer

att beslutas av regeringen. Ett särskilt forum med myndighetschefer, inklusive en landshövding, inrättas för att ge råd till miljöministern.

På regional nivå föreslås miljömålsarbetet fortsätta som förut. Länsstyrelsens ansvar att verka för att målen nås blir tydligare och miljömålen ska föras in i det regionala tillväxtarbetet.

Nuvarande delmål gäller tills nya etappmål beslutats. När riksdagen fattat beslut om förändringar i systemet och det blir större klarhet kring nationella strategier och etappmål startar Länsstyrelsen arbetet på att ta fram nya regionala etappmål med åtgärder.

Läs hela propositionen på [regeringskansliets webbsida](#).

Kontakt: Harald Arnell,
Miljöstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 22 50
E-post: harald.arnell@lansstyrelsen.se

Miljömålskonferensen 2009

Den 18 november hölls 2009 års konferens Skånes miljömål på AF-borgen i Lund. Miljödirektör Elisabeth Hellmo redogjorde för årets miljömålsbedömningar och gav en samlad bild av miljö tillståndet i Skåne. De dagsfärska skånska klimatmålen presenterades av Länsöverdirektör Björn Risinger. Gustav Fridolin gav en personlig betraktelse kring finans- och klimatkris och pratade om miljöengagemang. Bland övriga föredragshållare fanns representanter för bland annat näringsliv, ideella organisationer och olika enheter på Länsstyrelsen.

Uppföljningen av Skånes miljömål hittar du på [Läns-](#)

Miljömålsnytt är ett nyhetsbrev från Länsstyrelsen i Skåne. Det skickas två gånger om året med information om miljömålsarbete på nationell, regional och lokal nivå. Målgruppen är viktiga aktörer i arbetet för ett ekologiskt hållbart Skåne – politiker och tjänstemän med miljöansvar, näringsliv, miljöorganisationer och universitet. Skicka gärna vidare nyhetsbrevet till andra som kan ha intresse av informationen.

Vill du prenumerera på miljömålsnytt? Har du synpunkter på innehållet? Skriv till: miljomal.skane@lansstyrelsen.se

styrelsens [webbsida om miljömålsuppföljning](#), på den nationella [Miljömålsportalen](#), samt i årsrapporten ["Miljötillståndet i Skåne"](#) (se separat artikel).

Kontakt: Susanne Åberg,
Miljöstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 22 54
E-post: susanne.aberg@lansstyrelsen.se

Miljötillståndet i Skåne 2009

Årsrapporten Miljötillståndet i Skåne 2009, med undertiteln "Skåne i förändring", släpptes i november. Rapporten är en del av Länsstyrelsens årliga uppföljning av miljömålen. För alla miljökvalitetsmål och delmål finns en bedömning i form av en smiley (glad/neutral/ledsen) och en förklarande text. För miljökvalitetsmålen anges även om trenden varit positiv eller negativ. I många fall illustreras utvecklingen inom målen med tabeller och diagram.

2009 var Naturens år, och fokus för rapportens tematexter är just natur. Läsaren får en inblick i hur naturskydd respektive främmande arter påverkar möjligheterna att nå miljömålen.

Klimatförändringarna ändrar förutsättningarna för naturvärden, vilket den tredje tematexten tar upp.

Rapporten kan beställas eller hämtas som pdf på [Länsstyrelsens webbsida för rapporter och trycksaker](#).

Kontakt: Susanne Åberg,
Miljöstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 22 54
E-post: susanne.aberg@lansstyrelsen.se

Ny metod för uppföljning av åtgärder

Uppföljning och utvärdering är viktiga delar i en ständig utveckling av miljöarbetet. Vilka miljöåtgärder genomförs respektive genomförs inte och vad beror detta på?

Länsstyrelsen i Skåne har tillsammans med sex andra länsstyrelser utvecklat en gemensam metod för uppföljning av åtgärder i det regionala miljömålsarbetet. Metoden syftar till att ge en lägesbild över åtgärdsarbetet och underlag för hur länsstyrelsen kan stödja kommunerna samt utveckla miljömålsarbetet framöver. Metoden bygger på att kommunerna klassar genomförandegraden

av en åtgärd i fyra olika klasser, från *ej påbörjad* till *genomförd helt*. Därefter anger kommunen olika faktorer som har påverkat genomförandet av åtgärden som resurser, prioritering, oklar ansvarsfördelning mellan aktörer och relevans för kommunen.

Länsstyrelsen kommer under våren 2010 att använda metoden för uppföljning av åtgärder kopplade till biologisk mångfald i Skånes miljöhandlingsprogram där kommunerna är ansvarig aktör för åtgärdsarbetet. Länsstyrelsen hoppas att metoden också ska ge inspiration till länets kommuner att genomföra egna uppföljningar av miljöarbetet inom kommunen.

Läs mer om metod för uppföljning av åtgärder i [projekt-rapporten](#).

Kontakt: Tommy Persson,
Miljöstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 22 73
E-post: tommy.persson@lansstyrelsen.se

Ny miljö- och vattenstrategisk enhet

På Länsstyrelsen bildas 1 juni Miljö- och Vattenstrategiska enheten genom en sammanslagning av de två nuvarande miljöstrategiska och vattenstrategiska enheterna. Chef för den nya enheten blir Vattenstrategiska enhetens chef, Ola Gustafsson. Harald Arnell, chef för Miljöstrategiska enheten, går i pension.

Det vattenstrategiska arbetet är inriktat på de miljömål som har koppling till vattenfrågor. Miljöövervakning är också en viktig del av enhetens arbete. De två nuvarande enheterna arbetar alltså redan nära varandra och sammanslagningen ska förhoppningsvis stärka Länsstyrelsens strategiska arbete.

Kontakt: Ola Gustafsson,
Vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 22 95
E-post: ola.gustafsson@lansstyrelsen.se

Klimat och energi

Nya klimatloggor och webbsidor

Länsstyrelsen arbetar med många aspekter av klimatproblematiken. De två huvudsakliga spåren är att begränsa människans påverkan på klimatet samt att planera för hur vi ska anpassa samhället till de klimat-

förändringar som kommer. Nu har alla Länsstyrelsens webbsidor som handlar om klimatet samlats på ett ställe. Du hittar sidorna under miljökvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan* på miljömålssidorna, men enklast är att använda direktadressen:

www.lansstyrelsen.se/skane/klimat

I samband med denna informationsinsats lanserade Länsstyrelsen två nya loggor, en för **Klimat & energi** och en för **Klimatanpassning**.

Klimat och energi

Klimatanpassning

Kontakt: Susanne Åberg,
Miljöstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 22 54
E-post: susanne.aberg@lansstyrelsen.se

Skånska klimatmål beslutade

Den 18 november 2009 beslutade Länsstyrelsen om nya skånska klimatmål. Formellt är målen delmål under miljökvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan*. Under våren 2010 kommer en underlagsrapport som beskriver de nya målen och arbetet med att ta fram dem.

De beslutade målen

Delmål: Utsläpp av växthusgaser

Utsläppen av växthusgaser i Skåne ska år 2020 vara minst 30 procent lägre än 1990. Målet gäller verksamheter som inte omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter. Utsläppen ska räknas som koldioxidekvivalenter och omfatta de växthusgaser som ingår i EU:s klimatbeslut. Upptag och utsläpp till och från skogsbruk eller annan markanvändning ingår inte i målet.

Delmål: Effektivare energianvändning

Energianvändningen i Skåne ska år 2020 vara 10 procent lägre än genomsnittet för åren 2001-2005. Målet avser slutlig energianvändning.

Delmål: Förnybar el

Produktionen av förnybar el i Skåne ska år 2020 vara 6 terawattimmar högre än år 2002.

Delmål: Biogas

Biogasproduktionen i Skåne ska vara 3 terawattimmar år 2020.

Delmål: Transporter

Utsläppen av växthusgaser från transporter i Skåne ska år 2015 vara 10 procent lägre än år 2007.

Delmål: Klimatanpassning

I alla kommuner i Skåne ska senast år 2015 risker för översvämningar, ras, skred och erosion vara identifierade och analyserade. Kommunerna ska beakta riskerna i sin fysiska planering och ha tagit fram förslag på åtgärder för anpassning av befintlig miljö.

Mer om klimatmålen och klimatarbetet på Länsstyrelsens webbsidor om klimatarbete:

www.lansstyrelsen.se/skane/klimat

Kontakt: Johannes Elamzon,
Miljöstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 23 75
E-post: johannes.elamzon@lansstyrelsen.se

Klimatsamverkan Skåne

Den 8 mars bildades styrgruppen för Klimatsamverkan Skåne, ett samarbete mellan Länsstyrelsen i Skåne, Region Skåne och de skånska kommunerna. Syftet med Klimatsamverkan Skåne är att öka samordning och samverkan och göra det skånska klimatarbetet effektivare. Inriktningen är framför allt att få bra åtgärder genomförda.

I den nybildade styrgruppen representeras Länsstyrelsen av Länsöverdirektör Björn Risinger och Miljödirektör Elisabeth Hellmo. Från Region Skåne och de skånska kommunerna sitter politiker som representanter i styrgruppen. Ordförandeskapet kommer att vandra runt. Nuvarande ordförande är Anders Åkesson (mp) från Region Skåne.

En arbetsgrupp kommer nu att tillsättas för att ta fram ett förslag till en konkret verksamhetsplan. Johannes Elamzon, Miljöstrategiska enheten, och Anna Kristensson, Enheten för samhällsskydd och beredskap, kommer att representera Länsstyrelsen. Ökad samordning av aktiviteter, gemensamma projekt och en god kunskaps-spridning om klimatarbetet i länet står på önskelistan.

Mer information kommer på [Länsstyrelsens webbsida om Klimatsamverkan Skåne](#)

Kontakt: Johannes Elamzon,
Miljöstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 23 75
E-post: johannes.elamzon@lansstyrelsen.se

PROEFF

Energieffektivisering i skånska företag

Under 2009-2010 driver Länsstyrelsen och Energikon-toret projektet PROEFF – Projekt för energieffektivisering. Genom tillsyn och rådgivning ska den stora potentialen för energieffektivisering i skånska industriföretag synliggöras. Företag beräknas kunna minska sin förbrukning av el och värme med i genomsnitt 10-15 procent genom effektiviseringsåtgärder. Det är ofta energianvändning vid sidan av huvudproduktionen som är lättast att effektivisera, och många av åtgärderna kräver inga investeringar.

Foto: sxc.hu

Små och medelstora tillverkningsindustrier har bjudits in till frukostseminarier i Kristianstad, Ystad, Trelleborg och Åstorp. Syftet har varit att visa hur man går från ord till handling i det egna företaget. Lokala företag har agerat goda exempel och berättat om sina energibesparingar.

Att kartlägga och mäta företagets energiförbrukning är en bra början för att fatta energismarta beslut. Företag som deltagit i frukostträffarna har kunnat anmäla intresse för energirundvandring på det egna företaget och har erbjudits information om möjligheten att söka ”energikartläggningscheckar”. Detta stöd för energikartläggning beslutades av regeringen i december 2009 och riktar sig till energintensiva företag som använder minst 500 MWh energi per år och täcker 50 procent av kostnaderna för energikartläggning upp till maximalt 30 000 kronor.

En annan del i PROEFF-projektet är att energi- och klimatrådgivare samt miljöinspektörer ska lära sig uppmärksamma möjligheter till energieffektivisering i industrin. Detta görs dels genom utbildning, dels genom att följa med på ovan nämnda energirundvandringar.

Läs mer om projektet på [Länsstyrelsens webbsida om PROEFF](#).

Läs mer om möjligheter till ekonomiskt stöd för energikartläggning på [Energimyndighetens webbsida](#).

Kontakt: Johannes Elamzon,
Miljöstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 23 75
E-post: johannes.elamzon@lansstyrelsen.se

Energieffektiviseringsstöd till kommuner och landsting

I december 2009 beslutade regeringen om ett nytt stöd till kommuner och landsting inom energieffektivisering. Satsningen uppgår till 99 miljoner kronor om året i ett nytt femårigt nationellt energieffektiviseringsprogram för kommuner och landsting. Stödet handläggs av Energimyndigheten.

För att få stöd ska kommuner och landsting arbeta fram en strategi för hur de ska minska energianvändningen i sin egen verksamhet när det gäller fastigheter och transporter. Därutöver kan de välja flera områden där de vill energieffektivisera.

Energimyndigheten ska under våren hålla seminarier för att informera om det nya stödet. Förutom ekonomiskt stöd ger Energimyndigheten råd och information kring hur energieffektiviseringen kan genomföras.

Mer information om stödet till kommuner och landsting hittas på [Energimyndighetens webbsida](#).

Kontakt: Johannes Elamzon,
Miljöstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 23 75
E-post: johannes.elamzon@lansstyrelsen.se

Alla kan göra något!

170 hushåll runt om i Skåne är i full färd med att bli mer klimatsmarta i HUT Skånes, Region Skånes och Kommunförbundets gemensamma projekt KlimatVardag.

Att inventera och reflektera över familjens duschvanor är en av uppgifterna för dem som deltar i KlimatVardag.

projektet som bygger på tanken att alla kan göra något. Hushållen tillhör lokala grupper som träffas och diskuterar, tipsar, funderar och lär sig mer. De bjuds också in till temaföreläsningar, studiebesök och tävlingar.

Det är helt upp till familjerna själva att välja vad de vill jobba med under året. Ambitionsnivåerna varierar, i en familj vill man köpa gasbil och byta uppvärmningssystem, i en annan äta vegetariskt en gång i veckan och byta bort alla gamla glödlampor. Deltagarna kommer med egna tips och idéer och ledningen finns där för att se till att projektet blir så som de vill ha det.

Projektet kommer att avslutas i januari 2011 och då har förhoppningsvis några gamla invanda rutiner bytts ut mot nya klimatsmarta beteenden.

Läs mer om projektet på [HUT Skånes webbsida](#).

Kontakt: Helena Thelander,
Hållbar Utveckling Skåne.
Tel: 0708 - 93 11 03
E-post: helena.thelander@hutska.se

Biogas hett i Skåne

Skåne arbetar för att bli pilotlän för biogas. För närvarande arbetar Biogas Syd tillsammans med bland annat Länsstyrelsen och Region Skåne med att ta fram en programförklaring för Kraftsamling Biogas Skåne. Syftet är att konkretisera vad som behöver göras och hur.

Biogasanläggning

Foto: Svensk Biogas

Nyligen besökte Energimyndighetens generaldirektör Skåne och träffade Landshövding Göran Tunhammar samt flera andra skånska företrädare. Syftet var både att visa upp Skånes möjligheter inom området och att peka på de behov av nationella insatser vi ser i Skåne. Länsstyrelsen vill bland annat påverka den nationella utredning om biogas som Energimyndigheten håller i.

Bland annat har Länsstyrelsen påpekat vikten av att utveckla infrastruktur och tankstationer för biogas och visat på den starka interaktionen mellan forskning och praktik i Skåne. En satsning på Skåne som en föregångsregion ger företagen möjlighet att utvecklas och kan generera sysselsättning. Skåne kan bli en demonstrationsregion för hela biogaskedjan, från råvara till användning, vilket kan ge positiva effekter för hela landets biogasutveckling och ge ett ökat intresse för export av teknik och kunnande till andra länder.

Läs mer om biogas i Skåne hos [Biogas Syd](#).

Kontakt: Johannes Elamzon,
Miljöstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 23 75
E-post: johannes.elamzon@lansstyrelsen.se

Klimatanpassning

Länsstyrelsens arbete med klimatanpassning 2010

Länsstyrelsens projekt Klimatanpassning Skåne fortsätter med kunskapshöjande insatser även under 2010 och breddar målgruppen till att också involvera politiker, näringsliv och allmänheten. Seminarieriet om klimatanpassning som startade under hösten 2009 har varit uppskattad och välbesökt och kommer att fortsätta under 2010. För våren är två teman inplanerade, först ut är tolkning av klimatscenarier, där SMHI:s experter beskriver hur informationen kan användas som planeringsunderlag. I maj kommer sedan frågan om hälsa i ett förändrat klimat att diskuteras. Samtliga presentationer från seminarierna läggs ut på [Länsstyrelsens webbsidor om klimatanpassning](#).

För att hålla uppe dialogen kring klimat, energi och klimatanpassning kommer Landshövdingen, tillsammans med nationella myndigheter, att träffa kommunstyrelseordförandena i de skånska kommunerna och diskutera det fortsatta arbetet och vilket stöd kommunerna önskar från Länsstyrelsen.

Insatserna under hösten kommer främst att inriktas på kommunbesök där sekretariatet för Klimatanpassning Skåne besöker samtliga kommuner för att tillsammans titta på hur arbetet med klimatanpassning kan komma vidare.

Parallellt med nämnda aktiviteter löper en rad delprojekt vars syfte är att sprida information och att ta fram relevanta kunskapsunderlag för arbetet med klimatanpassning. Du kan läsa mer om några av de pågående projekten på Länsstyrelsens webbsidor om klimatarbete, www.lansstyrelsen.se/skane/klimat

Kontakt: Stina Westlin, Enheten för
Sambällsplanering, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 23 21
E-post: kristina.westlin@lansstyrelsen.se

Klimatutställning: "Skåne +4°C"

Klimatet håller på att förändras och det är mycket sannolikt att det till största delen beror på mänskliga aktiviteter. Vilka konsekvenser får det för Skåne? Hur kan vi minska våra utsläpp? Hur möter vi effekterna av ett förändrat klimat - till exempel vid en temperaturökning på +4°C? Vad gör vi om anpassningsåtgärderna inte räcker?

Länsstyrelsen i Skåne och Malmö Stad fortsätter dialogen kring klimatfrågorna. På utställningen "Skåne +4°C" presenteras tänkbare konsekvenser av ett förändrat klimat i Skåne. Utställningen visar även visioner, mål och lösningar som tagits fram nationellt, av Länsstyrelsen i Skåne och av Malmö stad inom de sex temaområdena byggande, grönska, transporter, sol, vind och vatten. I "heta hörnan" fortsätter dialogen om konsekvenser, lösningar och värsta tänkbare scenarion.

Vernissagen på **Form/Design Center** i Malmö äger rum den 8 april kl 17-19. Utställningen pågår sedan fram till den 16 maj. Program med aktiviteter kopplade till utställningen kommer att läggas ut på Länsstyrelsens webbsidor om klimatarbete, www.lansstyrelsen.se/skane/klimat.

Kontakt: Stina Westlin, Enheten för
Sambällsplanering, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 23 21
E-post: kristina.westlin@lansstyrelsen.se

Klimatförändringar kan hota dricksvattnet - Är vi förberedda?

Länsstyrelsen har publicerat en ny rapport om Skånes grundvattenresurser ur ett klimatperspektiv. Projektet är ett uppdrag inom Klimatanpassning Skåne och har genomförts i form av ett examensarbete. Genom telefonintervjuer med samtliga skånska kommuner undersöktes

vilken beredskap som finns inför klimatförändringarnas eventuella påverkan på dricksvattenförsörjningen. Resultaten visar att i majoriteten av Skånes kommuner pågår ett klimatanpassningsarbete men fortfarande finns mycket att göra.

Bara en tredjedel av kommunerna har inventerat riskerna för inläckage av föroreningar från olika verksamheter och i hälften av kommunerna finns inget skydd mot ytvatteninträngning. Redan idag finns problem med läckande ledningar och en övervägande majoritet av kommunerna har påvisat risk för skador på vatten- och avloppsledningsnäten vid översvämning, ras eller skred.

Översvämning
Foto: Tommy Folkesson, Kristianstads kommun

En viktig del i åtgärdsarbetet är upprättandet av kommunala vattenförsörjningsplaner. Denna åtgärd finns även inom miljömålsarbetet och inom arbetet med vattendirektivet. Länsstyrelsen kommer under 2010 att ta fram en regional vattenförsörjningsplan.

Rapporten hittar du på [Länsstyrelsens webbsida för rapporter och trycksaker](http://www.lansstyrelsen.se/skane/rapporter-och-trycksaker).

Kontakt: Hillevi Hågnesten,
Vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 26 20
E-post: hillevi.hagnesten@lansstyrelsen.se

Översvämningdirektivet

Översvämningdirektivet syftar till att minska ogynnsamma följder av översvämningar för människors hälsa, miljön, kulturarvet och för ekonomisk verksamhet. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är ansvarig central myndighet. Direktivet har införts i svensk lagstiftning genom förordningen (SFS 2009:956) om översvämningrisker. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är ansvarig central myndighet och för närvarande pågår arbete med att ta fram föreskrifter.

Förordningen om översvämningrisker ska genomföras i tre steg. I steg 1 ska en landsomfattande preliminär bedömning av översvämningrisken göras och om-

råden med betydande översvämningsrisk ska identifieras. Detta steg ska MSB utföra. I steg 2 ska kartor över översvämningshotade områden tas fram av MSB och kartor över översvämningsrisker ska tas fram av Länsstyrelserna i Norrbottens, Västernorrlands, Västmanlands, Kalmar och Västra Götalands län. I steg 3 ska sedan samtliga länsstyrelser utifrån riskkartorna ta fram riskhanteringsplaner för översvämningsriskerna.

Läs mer på [Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps webbsida](#).

Kontakt: Anna Kristensson, Enheten för samhällsskydd och beredskap, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 24 47
E-post: anna.kristensson@lansstyrelsen.se

Vatten

Det som göms i snö kommer upp i tö, men vart tar det vägen sen?

Nu är våren på väg och det som har gömts i snö kommer upp i tö. Tövattnet för med sig inte bara vägsalt utan även grus, hundbajs och annat skräp. Detta hamnar så småningom, oftast orenat, i våra sjöar och vattendrag. Ju fler hårdgjorda ytor som anläggs, desto större blir risken för att både en större mängd och mer förorenat vatten tillförs sjöar och vattendrag.

Saltning av gångbro över Skräbeån

Foto: Marie Eriksson

Vid vårstädning av vägar händer det att gruset spolas direkt ner i vattendraget. Vid saltning av träbroar, pontoner och andra vattennära konstruktioner hamnar en hel del av saltet utanför i vattnet. Det är inte bara på vintern som detta sker, utan även på sommaren då saltning utförs för att binda dammet. Många väg- och järnvägsbroar har ett rör rakt igenom för bortförsel av vatten och som mynnar rakt ovanför vattendraget. I vägvattnet finns inte enbart salt och grus utan även partiklar från

asfalt och bildäck, bensin, spolarvätska, olja med mera. Vattendragen och sjöarna får alltså fungera som slasktratt, utan att man har tänkt närmre på konsekvenserna. Det tillförda förorenade vattnet orsakar inte enbart problem på vattenkvaliteten utan även på växt- och djurlivet i vattnet. Förutom en ökad mängd giftiga eller skadliga ämnen i vattnet kan botten som utgör livsmiljöer slammas igen och syrebrist kan uppkomma.

Bortspolning av grus vid Bråån

Foto: Marie Eriksson

Kommuner, Vägverket, Banverket och enskilda behöver hantera dessa problem och iakttäta större försiktighet vid sjöar och vattendrag. Numera ingår omhändertagande av dagvatten i större utsträckning i både den kommunala planeringen och i planeringen av nya vägar. Fler åtgärder behövs dock för att komma tillrätta med det dag- och vägvatten som inte renas idag.

Läs mer i [PlanPM om Dagvatten](#) från Länsstyrelsen i Skåne eller på Stockholm Vattens [webbsidor om rening och fördröjning](#).

Kontakt: Marie Eriksson,
Vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 26 03
E-post: marie.m.eriksson@lansstyrelsen.se

Miljökvalitetsnormer nya verktyg i vattenförvaltningsarbetet

Arbetet med vattenförvaltningen har börjat om på en ny cykel. Nu finns bland annat miljökvalitetsnormer som anger lägsta godtagbara vattenkvalitet i alla vattenförekomster. Miljökvalitetsnormerna är styrande för myndigheter och kommuner när de tillämpar lagar och bestämmelser, till exempel vid tillsyn och tillståndsprövning enligt miljöbalken eller planläggning enligt plan- och bygglagen.

De nya miljökvalitetsnormerna rör till exempel tillståndspliktig verksamhet som avloppsreningverk, enskilda avlopp och större lantbruk. Vid tillsyn gäller

det all miljöfarlig verksamhet som påverkar vattnet.

Arbetet med vattenförvaltningen i Sverige utgår från EU:s ramdirektiv för vatten som innebär ett systematiskt arbete för att bevara och förbättra vattenkvaliteten i våra sjöar, vattendrag, kust- och grundvatten. Målet med vattenförvaltningen är att alla vatten ska uppnå god status senast 2015. Vissa vattenförekomster har dock fått en tidsfrist till 2021 eller 2027. I de fallen bedöms vattenkvaliteten vara så dålig att det inte går att nå god status till 2015.

Det är framför allt övergödning och utsläpp av miljögifter som utgör de stora miljöproblemen för sjöar och vattendrag i Skåne. För kustområdena är övergödningen ett genomgående problem.

Vattenförvaltningen syftar till bättre vattenkvalitet och hållbara vattenresurser.
Foto: Nina Lindberg

Läs mer om miljökvalitetsnormer för vatten på Länsstyrelsens [webbsidor om vattenförvaltningsarbetet](#).

Kontakt: Ola Gustafsson,
Vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 26 03
E-post: ola.gustafsson@lansstyrelsen.se

Bekämpningsmedel i var tredje grundvattentäkt

Länsstyrelsen i Skåne har tre år i rad tagit grundvattenprover i länet. Syftet med provtagningen har varit att få en översiktlig bild av grundvattenkvaliteten och vilka typer av föroreningar som förekommer. Bekämpningsmedel hittades i en tredjedel av de provtagna täkterna. I majoriteten av alla provpunkter fanns förhöjda kvävehalter. Tungmetaller återfanns också i ett stort antal provpunkter, men bara i mycket låga halter.

Användningen av bekämpningsmedel är stor i Skåne. De vanligast förekommande substanserna som hittats i grundvattnet är BAM och atrazin som är nedbrytningsprodukter av totalbekämpningsmedelet Totex Strö. Medlet förbjöds för många år sedan, men det finns fortfarande rester kvar i grundvattnet. Av de preparat som används i dag är benta-

zon det man gjort överlägset flest fynd av. Bentazon finns i ogräsmedlet Basagran.

Grundvattnet är en viktig dricksvattenresurs. Miljöfarliga produkter som hamnar i grundvattnet finns kvar där för lång tid framöver. Därför är det viktigt att skydda grundvattnet innan det blir förorenat. Ett sätt att skydda vattnet är att inrätta vattenskyddsområden. I dag saknas skyddsområden och föreskrifter för 40 procent av Skånes vattentäkter.

Provtagning av grundvatten
Foto: Nina Lindberg

Läs mer i [rapporten från pilotstudien av grundvattenkvalitet i Skåne](#).

Kontakt: Hillevi Hägnesten,
Vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 26 20
E-post: hillevi.hagnesten@lansstyrelsen.se

Förstärkning av miljöersättningarna inom lantbruket

Inom landsbygdsprogrammet förväntas inom kort flera positiva förändringar med anknytning till vattenmiljön. Från och med 2010 höjs flera miljöersättningar, till exempel för miljöskyddsåtgärder, minskat kväveläckage (fånggrödor och vårbearbetning), skyddszoner och skötsel av våtmarker.

Tre nya stödformer införs inom det som kallas utvald miljö. Anpassade skyddszoner ligger till skillnad från den traditionella skyddszonen inte utmed ett vattendrag, utan vid till exempel en ytvattenbrunn eller en svacka på åkermark. Syftet är att minska mängden fosfor som avrinner eller når grundvattnet. Reglerbar dränering är en ny ersättning för att installera brunnar som kan reglera grundvattennivån på åkermark. Syftet är att minska kväveläckaget och förbättra vattenhushållningen.

Jordbruksverket inför också en ny ersättning särskilt för anläggandet av dammar som samlar fosfor. Inom stödet för att anlägga och restaurera våtmark utökas budgeten rejält för Skånes del, från cirka 14 till 25 miljoner kronor per år. Projekt som Länsstyrelsen

bedömer som särskilt angelägna ska framöver kunna få full ersättning, mot tidigare maximalt 90 procent. I vissa fall ska det också bli möjligt att få ersättning för att ta fram projektplan eller en ansökan om tillstånd, även om projektet sedan inte kan genomföras.

För mer information se www.jordbruksverket.se under rubriken **stöd** och vidare under rubriken **utvald miljö**.

Kontakt: Anna Wolfhagen, Fiske- och vattenvårdsenheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 24 51
E-post: anna.wolfhagen@lansstyrelsen.se

Natur

Fortsatta pengar till lokal naturvård

Det blir en fortsättning på den framgångsrika lokala naturvårdssatsningen, LONA. Riksdagen beslutade i november att avsätta 50 miljoner kronor årligen för Lokala naturvårdsprojekt med start 2010. Därmed får kommuner och ideella föreningar åter möjlighet att söka statligt bidrag för allt från att upprätta naturvårdsplaner och bilda naturreservat till naturskoleverksamhet och anpassning av naturområden för rörelsehindrade. I Skåne kommer 4,7 miljoner kronor att kunna fördelas till olika projekt under året.

Ett krav är att projekten ska bidra till att uppfylla ett eller flera miljö kvalitetsmål eller delmål. Satsningar på friluftslivet står i fokus och åtgärder för att bevara och utveckla tätortsnära natur är prioriterade.

Sista ansökningsdag för 2010 är den 1 april, men om pengar finns kvar efter en första fördelning kommer det att bli en uppsamlingsomgång för ansökningar som inkommit senast den 1 september.

Läs mer på Lansstyrelsens och Naturvårdsverkets webbsidor om LONA.

Kontakt: Magnus Berglund, Naturskyddsenheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 24 72
E-post: magnus.m.berglund@lansstyrelsen.se

Höjd ersättning för mångfaldsträda

För att gynna den biologiska mångfalden i odlingslandskapet, i form av till exempel växter, insekter och fåglar, be- hövs ytor där vilda växtarter kan växa fritt. En del av dessa

växter är vackra blommor, andra betraktas ofta som ogräs. Ett sätt att främja dessa arter är att anlägga en så kallad mångfaldsträda. Den ska ligga på samma mark i fem år, och sista året i åtagandeperioden ska skiftet sås med en vårsådd gröda. För mångfaldsträdan kan du från och med i år få miljöersättning från EU med 3 300 kronor per hektar och år.

Läs mer på Jordbruksverkets webbsida om mångfaldsträda

Kontakt: Fredrik Ahlström, Enheten för landsbygd miljö, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 21 94
E-post: fredrik.ahlstrom@lansstyrelsen.se

Planering

Detaljplanarbete + Miljömålsarbete = Sant

Länsstyrelsen i Skåne har fått nya medel från Miljömålsrådet för att kunna arbeta vidare med ett miljömålsprojekt som ska hjälpa kommunerna att integrera miljömålsarbete i detaljplaneringen. Bakgrunden till projektet är att det behövs kraftiga insatser om miljö kvalitetsmålet *God bebyggd miljö* ska uppnås och detaljplaneringen kan då vara ett användbart verktyg för att möta målet. Projektet ska också bemöta kommunernas frågor om klimatanpassning.

Workshop

Foto: Anna Persson

Under 2009 gjordes en förstudie som en första del i projektet. Resultatet visade att det finns en stor efterfrågan på vägledning bland länets kommuner. Den 11 november förra året hölls en workshop på Länsstyrelsen där kommunerna bland annat fick möjlighet att påverka utformningen av en kommande inspirationsskrift. Skriften är tänkt att fungera som ett planeringsunderlag som ska underlätta för kommunerna i det praktiska arbetet med miljömålen i detaljplaneringen.

Du som känner till kommuner (även utanför Skåne) som arbetat aktivt med miljömålen i detaljplaneringen får gärna kontakta Anna Persson eller Johanna Kaaman.

Kontakt: Anna Persson eller Johanna Kaaman, Enheten för samhällsplanering, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel Anna: 040 - 25 24 72, **Tel Johanna:** 040 - 25 22 33
E-post: anna.persson@lansstyrelsen.se
E-post: johanna.kaaman@lansstyrelsen.se

Klimatanpassning med hjälp av mångfunktionella ytor

Länsstyrelsen i Skåne deltar i ett nationellt miljömåls-projekt, *Mångfunktionella ytor - klimatanpassning av befintlig byggd miljö i städer och tätorter genom grönstruktur*. Avsikten är att inspirera kommuner att arbeta integrerat med klimatanpassning av befintlig bebyggelse. Projektet ska öka medvetenheten och kunskapen kring värdet av att inte hårdgöra mark och vidga synen på grönstrukturen, mellanrummen och friytorna i stad och tätort. Målet är att visa hur man i den fysiska planeringen kan vinna på att integrera grön- och vattenstrukturen vid klimatanpassning av städer.

En idé- och inspirationsskrift som riktar sig till politiker och tjänstemän på både regional och kommunal nivå har sammanställts. Den ska ge stöd och inspirera i arbetet genom att tänka mångfunktionellt kring städers och tätorters gröna och blå strukturer och bebyggelsens mellanrum. Skriften innehåller både svenska och internationella exempel på hur man arbetar integrerat med anpassning av befintlig bebyggelse i den fysiska planeringen med fokus på översiktlig planering.

Projektet är ett samarbetsprojekt mellan Boverket, Länsstyrelsen i Skåne, Sveriges Kommuner och Landsting, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Movium.

Projektrapporten kommer kunna laddas ner från [Boverkets webbsida](#).

Kontakt: Stina Westlin, Enheten för Samhällsplanering, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 23 21
E-post: kristina.westlin@lansstyrelsen.se

Landsbygd

Nya vindar i Greppa näringen

Greppa näringen är ett informations- och rådgivningsprojekt som erbjuder lantbrukare kunskap och verktyg för att kunna genomföra kostnadseffektiva miljö- och klimatåtgärder. Efter ett par svaga år ger omfördelning av pengar från jordbruksstöden nu möjligheter till nysatsningar i Greppa näringen. Klimatfrågorna kommer successivt att föras in i rådgivningen och projektledningen förstärks med ekonomisk kompetens, så att miljöåtgärdernas ekonomiska nytta i företagen kan behandlas. Samtidigt kommer en satsning på rådgivning kopplad till Vattendirektivet att genomföras.

Greppa näringen har funnits i 8 år. Totalt finns nu 6 400 rådgivningsmedlemmar varav omkring hälften är skånska lantbruk. 31 000 rådgivningsbesök har utförts sedan starten. Den årliga kväveutlakningen från svenska gårdar beräknas ha minskat med drygt 1 000 ton genom åtgärderna som vidtagits på Greppa näringens gårdar. På samma sätt beräknas ammoniakavgången ha minskat med 560 ton och fosforförlusterna med nära 20 ton.

Rådgivningen är kostnadseffektiv. Kostnaden för att minska kväveutlakningen via rådgivning bedöms vara ungefär hälften jämfört med rening i reningsverk.

Läs mer om Greppa näringen på projektets webbplats www.greppa.nu

Kontakt: Andreas Gustafsson, Enheten för Landsbygd miljö, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 20 61
E-post: andreas.k.gustafsson@lansstyrelsen.se

Skärpta regler för lantbrukets gödselhantering

Den 1 januari 2010 infördes ett antal skärpningar i lagstiftningen om gödselhantering i jordbruket. Regeländringarna är i huvudsak en följd av påstötningar från Europakommissionen, som lämnat synpunkter på att Sverige inte fullt ut uppfyller det så kallade nitratdirektivet, men är också en av flera åtgärder för att uppfylla Sveriges åtaganden om utsläppsminskningar till Östersjön och Västerhavet inom ramen för [HELCOM](#)-samarbetet, [Baltic Sea Action Plan](#).

Skärpningarna innebär för Skånes del bland annat ytterligare begränsningar av den mängd gödsel som får tillföras, en förlängning av perioden på vinterhalvåret då gödsel överhuvudtaget inte får spridas, förbud mot gödselspridning närmare än två meter från skifteskant som gränsar till vattendrag eller sjö samt förbud mot gödselspridning på hela fält som lutar kraftigt mot vattendrag eller sjö. Även kraven på dokumentation skärps.

Mer information hittar du på lantbrukssidorna på Länsstyrelsen webbsidor om [lagring och spridning av gödsel](#).

Kontakt: Andreas Gustafsson, Enheten för Landsbygd miljö, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 20 61
E-post: andreas.k.gustafsson@lansstyrelsen.se

Bra länkar i miljömålsarbetet

Miljömålsportalen, www.miljomal.se. Miljömålsrådets webb med nationell och regional miljömålsinformation.

RUS, www.rus.lst.se. RUS är länsstyrelsernas samverkansorgan för miljömålsuppföljning. Här hittar du bland annat information om indikatorerna i miljömålsystemet.

Sveriges Kommuner och Landsting, www.skl.se

Information till kommuner om lokalt miljömålsarbete och indikatorer.

Länsstyrelsen i Skåne - Miljömål, www.skansmiljomal.info

Webbplats för miljömålsarbetet i Skåne. Miljömål, handlingsprogram, åtgärder på regional och lokal nivå.

Länsstyrelsen i Skåne - Klimat, <http://www.lansstyrelsen.se/skane/klimat>

Webbsidor för Länsstyrelsens arbete med klimatfrågor

PLUS-katalogen, http://www.lansstyrelsen.se/skane/Kartor_och_planeringsunderlag/PLUS_katalogen/

Länsstyrelsens samlade underlagsmaterial för fysisk samhällsplanering i Skåne.

Kommande möten, seminarier och konferenser

8 april-16 maj Klimatutställning "Skåne +4°C"

Plats: Form/Design Center, Malmö [Mer info här](#)

16 april Miljömålsnätverk för kommuner Plats: Form/Design Center, Malmö

27-28 april Miljömålsdagarna Plats: Stadshotellet, Varberg [Mer info här](#)

12 maj Dialogmöte Länsstyrelsen-Kommuner om klimat & klimatanpassning

Plats: Utställningen "Skåne +4°C", Form/Design Center, Malmö

21 maj Frukostseminarium: "Hälsa i ett förändrat klimat"

Plats: S:t Gertrud, Malmö [Anmälan här](#) (senast 14 maj)

8 juni Skånes energiting Plats: Stadionmässan, Malmö [Mer info här](#)

Har du tips på kommande aktiviteter och konferenser?

Skicka dem till vår epost: miljomal.skane@lansstyrelsen.se så hjälper vi till att sprida dem i våra nätverk och informera i kommande nyhetsbrev och på miljömålsidan på Länsstyrelsens webbplats, www.skansmiljomal.info

Miljöstrategiska enheten

Harald Arnell, chef för miljöstrategiska enheten

040-25 22 50, harald.arnell@lansstyrelsen.se

Susanne Dahlberg, miljömål

040-25 22 19, susanne.dahlberg@lansstyrelsen.se

Tommy Persson, miljömål

040-25 22 73, tommy.persson@lansstyrelsen.se

Jonas Gustafsson, miljömål

040-25 21 18, jonas.m.gustafsson@lansstyrelsen.se

Kristian Nilsson, miljöövervakning

040-25 24 71, kristian.nilsson@lansstyrelsen.se

Johannes Elamzon, klimat- & energistrategi

040-25 23 75, johannes.elamzon@lansstyrelsen.se

Susanne Åberg, information

040-25 22 54, susanne.aberg@lansstyrelsen.se

Kontakt

Ansvarig utgivare: Harald Arnell

Har du frågor eller synpunkter om nyhetsbrevet? Välkommen att kontakta någon av oss eller skicka ett mail till miljomal.skane@lansstyrelsen.se

Miljöstrategiska enheten hittar du på följande adress

Länsstyrelsen i Skåne län

Kungsgatan 13

205 15 Malmö

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

